

(คู่มือ)

ข้อเสนอแนะการเขียน การลำดับบท และการวางหัวข้อ

ของวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าอิสระ

สาขาวิชาการจัดการศิลปะและวัฒนธรรม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

1. ส่วนนำ (Preliminaries)

(เป็นแบบฟอร์มและข้อบังคับของบัณฑิตวิทยาลัย) ประกอบด้วย

- (1) ปก
- (2) ไบรอนด์ปก
- (3) หน้าปกใน
- (4) หน้าอนุมัติ
- (5) หน้ากิตติกรรมประกาศ
- (6) บทคัดย่อ
- (7) สารบัญ
- (8) สารบัญตาราง (ถ้ามี)
- (9) สารบัญภาพ (ถ้ามี)
- (10) อักษรย่อและสัญลักษณ์ (ถ้ามี)

(คู่มือการเขียนวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระ, บัณฑิตวิทยาลัย, 2551)

2. ส่วนเนื้อความ (Text)

ประกอบด้วยลำดับบทต่างๆ ดังนี้

บทที่ 1

บทนำ

บทนี้ เป็นบทที่กล่าวนำให้ทราบถึงความเป็นมาของการศึกษารั้งนี้ วัตถุประสงค์ รูปแบบหรือลักษณะของการศึกษา(รูปแบบวิจัย) ข้อตกลง นิยามคำศัพท์ และอื่นๆที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการเสนอผลการศึกษา

วิธีการเขียน ให้ดึงหัวข้อและรายละเอียดของเนื้อหาบางส่วนจาก Proposal ที่ผ่านการสอบแล้ว แต่อาจต้องมีการปรับปรุงให้เรียบร้อยและเหมาะสม สอดคล้องกับผลของการศึกษาที่ได้ปฏิบัติจริงๆ(ทำเสร็จแล้ว) ที่อาจมีการเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์และวิธีการศึกษา เพื่อให้เนื้อหาสอดคล้องกับที่ได้ปฏิบัติจริง (ในบทอื่นๆ) โดยเฉพาะ หัวข้อ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ และการเสนอผลการศึกษา

การวางหัวข้อต่างๆ ในบทนี้ ประกอบด้วย

1.1. ที่มาและความสำคัญของปัญหา

1.2. วัตถุประสงค์

1.3. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.4. ขอบเขตการศึกษา

1.5. นิยามศัพท์

1.6. การเสนอผลการศึกษา

หมายเหตุ : การวางระบบหมายเลขหัวข้อ ให้วางเป็นระบบหมายเลขที่ลดหลั่นกันไป จะใช้ระบบหมายเลขหัวข้อแบบไหน ก็ให้ใช้เหมือนกันในทุกๆบท แต่สาขาฯแนะนำให้ใช้ระบบหมายเลขนำไปตามหมายเลขบท จะสะดวกและเรียบร้อยกว่า เช่น บทที่ 1 หมายเลขหัวข้อภายในบท เริ่มต้น 1.1 หากมีข้อย่อยก็เป็น 1.1.1 (ดังตัวอย่าง) เป็นต้น

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

(อาจตั้งชื่อบทใหม่ ให้สอดคล้องกับเรื่องราวที่ศึกษา ก็ได้)

บทนี้ เป็นการศึกษาภาคเอกสาร และนำเสนอเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับหัวเรื่องของการศึกษาครั้งนี้ มีเป้าหมายเพื่อทบทวนวรรณกรรมหรือสถานภาพความรู้ของเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาครั้งนี้ว่า ในช่วงเวลาที่ผ่านมาได้มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องนี้อย่างไร มีเอกสารหนังสือและงานวิจัยอะไรบ้าง ตลอดจนแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องที่ผู้ศึกษาจะนำไปประกอบในการศึกษาครั้งนี้

วิธีการเขียน ให้เรียบเรียงข้อมูลที่ได้จากการศึกษาภาคเอกสาร มาลำดับหัวข้อให้เป็นเนื้อหาที่กลมกลืนกันไปทั้งบท และมีกรอ้างอิง

(หมายเหตุ : สาขาฯ นี้ ไม่อนุญาตให้ใช้ข้อมูลที่อ้างอิงจาก Web site ให้ใช้ข้อมูลที่อ้างอิงจากเอกสารสิ่งพิมพ์และงานวิจัยเท่านั้น)

ข้อควรระวัง : การเขียนในบทนี้ต้องมีลักษณะของการเรียบเรียงใหม่ ด้วยภาษาและวิธีการของผู้เขียน สามารถจะยกข้อความบางส่วนจากเอกสารหนังสือที่อ้างอิงมาได้ แต่ต้องไม่ยาวมากนักและข้อความที่ยกมานั้นต้องมีเครื่องหมายอัญประกาศ “.....” และอ้างอิงแหล่งที่มา เพราะการยกเอาข้อความของคนอื่นเขามาขายๆ (ทั้งคู้่น) ถือเป็น “การคัดลอกโดยมิชอบ” หรือ “ขโมยผลงาน” (Plagiarism) ซึ่งทางมหาวิทยาลัยเชียงใหม่และสำนักงานอุดมศึกษา (สกอ.) เข้มงวด ถือว่าขาดจรรยาบรรณ และมีความผิด โคนลงโทษมาแล้ว

รูปแบบการเขียนและการวางหัวข้อ ในบทนี้ มีวิธีการตามตัวอย่างดังนี้

(ตัวอย่าง)

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

(อาจตั้งชื่อบทใหม่ ให้สอดคล้องกับเรื่องราวหรือหัวข้อของการค้นคว้า ก็ได้)

บทนี้เป็นการศึกษาภาคเอกสารเพื่อทบทวนวรรณกรรมหรือสถานภาพความรู้ของเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับ...(หัวเรื่องของการศึกษา) และแนวคิดทฤษฎี ตลอดจนเอกสารหนังสือและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารุ่นนี้ ซึ่งประกอบด้วยหัวข้อ ดังนี้

2.1.บริบททางประวัติศาสตร์ สังคม และวัฒนธรรมชุมชนไทใหญ่ในเขตอำเภอฝาง จังหวัด เชียงใหม่ (สถานภาพความรู้ที่เกี่ยวกับหัวข้อและเรื่องราวที่ศึกษา)

(วางหัวข้อย่อย ของเรื่องราวที่ศึกษา ให้สอดคล้องและกลมกลืนทั้งบท เช่น)

2.1.1.ประวัติศาสตร์ชาวไทใหญ่ ในอำเภอฝาง

2.1.2.ศาสนาและความเชื่อของชาวยอง

2.1.3.

2.1.4.

2.1.5. ฯลฯ

2.2. (หัวข้อเรื่อง ที่เกี่ยวกับสถานภาพความรู้ของเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารุ่นนี้ อาจมีได้หลายหัวเรื่อง ตามแต่หัวเรื่องที่ศึกษาและผลการค้นคว้าภาคเอกสาร)

2.3. ฯลฯ

2.4. แนวคิดและทฤษฎี

หมายถึง แนวคิดหรือทฤษฎีที่ผู้ศึกษาจะนำไปประกอบในการศึกษารุ่นนี้ อาจมีแนวคิดหรือทฤษฎีเพียงทฤษฎีเดียว หรือสองสามทฤษฎี แต่ต้องเป็นแนวคิดหรือทฤษฎีที่ผู้ศึกษาจะนำมาใช้ในการศึกษารุ่นนี้ (อธิบายผลการศึกษา หรือเป็นรูปแบบของวิธีการจัดการ ซึ่งจะใช้ในบทต่อไป) ทฤษฎีอะไรไม่เกี่ยวข้องและไม่ได้ถูกนำมาใช้ในการศึกษารุ่นนี้ ไม่ต้องเอามา

2.4.1. ทฤษฎีการเรียนรู้

(ยกเอาเนื้อหาหลักของแนวคิดทฤษฎีนั้นมาลงให้ละเอียด (ไม่ใช่ยกเอาความหมาย หรือความเห็นของนักวิชาการคนนั้นกล่าวอย่างหนึ่ง อีกคนกล่าวอย่างหนึ่ง อย่างละเอียดละน้อยมาเขียน) พร้อมอ้างอิงแหล่งที่มา ห้ามนำมาจาก Web site)

2.4.2.

2.4.3. ฯลฯ

2.5. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ส่วนนี้เพื่อแสดงให้เห็นว่าผู้ศึกษา ได้ศึกษาภาคเอกสารเพื่อทบทวนวรรณกรรมหรือสถานภาพความรู้ที่เกี่ยวข้อง มีหนังสือและงานวิจัยอะไรบ้าง

(จำนวนของเอกสารหนังสือ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ควรมีจำนวนเล่ม ที่เหมาะสม ไม่มากเกินไป และน้อยเกินไป ให้เหมาะสมกับ งานระดับวิทยานิพนธ์หรือการค้นคว้าแบบอิสระ ที่ต้องมีการศึกษาและค้นคว้าภาคเอกสาร)

2.5.1. เอกสารและหนังสือ

(1) บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) หนังสือเรื่อง การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน
สรุปเนื้อหาว่า.....(สรุปเนื้อหาหรือเรื่องราวสำคัญๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องราวที่ศึกษา
โดยสังเขป (ไม่ต้องยาวมาก แต่อ่านแล้วเข้าใจเรื่อง)

(2) สสสสสสสส(2519)

(3) ววววววววว(2554).....

(4) ฯลฯ

2.5.2. งานวิจัย

(1) แผ่นดิน อุนจะนำ (2552) วิทยานิพนธ์เรื่องสรุปผลการศึกษาได้ว่า
.....(สรุปเนื้อหาหรือผลการวิจัย โดยสังเขป (ไม่ต้องยาวมาก แต่อ่านแล้วเข้าใจเรื่อง
อาจถอดความออกมาจาก บทคัดย่อ)

(2) กกกกกกกก (2547).....

ขขขขขขข (2551).....

(3) ฯลฯ

ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

(เริ่มต้นเขียนรายละเอียดในแต่ละหัวข้อของบทที่ 2 นี้ ต่อไป)

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย (Research designs and methods)

บทนี้ เป็นการเสนอวิธีการดำเนินการวิจัยที่ได้ลงมือปฏิบัติจริง(เสร็จแล้ว) ในการศึกษาทำวิทยานิพนธ์หรือการค้นคว้าแบบอิสระครั้งนี้ ซึ่งเป็นบทที่ต้องการให้เขียนแยกวิธีการดำเนินการวิจัยออกมาอีกบทหนึ่ง เพื่อแสดงให้เห็นถึงการออกแบบการวิจัยและเทคนิควิธีการที่ใช้ในการศึกษา แยกออกจากผลการดำเนินการวิจัย

(ในการเขียนของนักศึกษาเก่าที่ผ่านมา มักจะยกเอาข้อความหรือหัวข้อที่ได้เคยเขียนไว้ในโครงร่าง(Proposal)มาวางเหมือนเดิม ซึ่งไม่ถูกต้อง ต้องให้เข้าใจว่าการเขียนในโครงร่างนั้น เป็นเพียงข้อเสนอที่คาดว่าจะทำ(แต่ยังไม่ได้ทำ) แต่ในบทที่ 3 นี้ เป็นการปฏิบัติงานวิจัยจริง ที่แสดงถึงกระบวนการหรือวิธีการศึกษา ที่จะประกอบไปด้วยขั้นตอนต่างๆ หลายขั้นตอน ซึ่งในแต่ละขั้นตอน จะมีวิธีการ เครื่องมือวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เหมือนกัน ซึ่งจะแตกต่างไปจากที่เขียนใน โครงร่าง(Proposal)ที่มีลักษณะเพียงการวางหัวข้อว่าจะทำอะไร ในภาพรวม)

วิธีการเขียน ขึ้นอยู่กับหัวเรื่องที่ศึกษา ซึ่งอาจมีกระบวนการหรือขั้นตอนของการศึกษาแตกต่างกัน การเขียนและนำเสนอ ควรเขียนไปตามขั้นตอนของการศึกษา ตามที่ได้ปฏิบัติจริง (ในบทที่ 4 และบทที่ 5) เพราะในแต่ละขั้นตอน จะมีวิธีการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประชากร และกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เหมือนกัน

(ตัวอย่างดังนี้)

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “.....” มีวัตถุประสงค์เพื่อ.....(เขียนในภาพรวม ล้อ
กับวัตถุประสงค์).....มีขั้นตอนและวิธีการศึกษา ดังนี้

3.1 ขั้นตอนที่แรก การศึกษาภาคเอกสาร

เป็นการศึกษาภาคเอกสาร เพื่อทบทวนวรรณกรรมหรือสถานภาพความรู้ของเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับ...(เรื่องที่ศึกษา)...แนวคิดทฤษฎี ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารุ่นนี้ ทำการศึกษาค้นคว้าที่ไหน ด้วยวิธีการใด

(ซึ่งก็คือศึกษาเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อใดข้อหนึ่ง และเสนอในบทที่ 2)

3.2 ขั้นตอนที่สอง ทำการศึกษาประวัติศาสตร์ บริบททางสังคมและวัฒนธรรมของชุมชนบ้าน ก. (เพื่อให้ทราบศักยภาพและความเข้มแข็งของชุมชน) และการจัดการพิพิธภัณฑสถานวัด ข. (เพื่อทราบปัญหาของการจัดแสดงและการจัดการ ตามวัตถุประสงค์ข้อ ? และ ข้อ ?) วิธีการศึกษาอย่างไร เช่น

ส่วนที่ 1 ศึกษาประวัติศาสตร์ บริบททางสังคมและวัฒนธรรมของชุมชนบ้าน ก. ใช้วิธีการเก็บข้อมูล ใช้เครื่องมืออะไร เช่น การสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่าง (Sample) เป็นใคร จำนวนเท่าไร วิธีการเลือกตัวอย่าง อย่างไร ที่ไหน เพื่อให้ได้ข้อมูลอะไร (เขียนให้ชัดเจน) แล้วนำมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการหรือเครื่องมืออย่างไร เพื่อให้ได้คำตอบอะไร

ส่วนที่ 2 ศึกษาการจัดการพิพิธภัณฑสถานวัด ข. (ก็เขียนเหมือนกันกับส่วนที่ 1)

3.3 ขั้นตอนที่สาม เก็บข้อมูลจากภาคประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อทราบความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการจัดการพิพิธภัณฑสถานวัด ข. ให้ประสบผลสำเร็จอย่างยั่งยืน ใช้เครื่องมืออะไร กลุ่มตัวอย่างไหน จำนวนตัวอย่าง การได้มาซึ่งตัวอย่าง และเมื่อได้ข้อมูลมาแล้ว มีวิธีการจัดการและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างไร เช่น จำแนกความคิดเห็นออกมาเป็นกลุ่มๆ เป็นต้น

3.4 ขั้นตอนที่สี่ การศึกษาวิเคราะห์เพื่อเลือกรูปแบบและวิธีการจัดการพิพิธภัณฑสถานวัด ข. อย่างมีส่วนร่วมกับภาคประชาชน ใช้วิธีการอย่างไร เช่น จากผลการศึกษาในขั้นตอนที่ผ่านมา(บทที่ ผ่านมา) ผู้ศึกษาเลือกเอาความคิดเห็นข้อใดข้อหนึ่งที่ได้จากภาคประชาชนนั้นออกมา โดยให้เหตุผลในเชิงตรรกะ ว่าเลือกรูปแบบการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน เพราะสอดคล้องกับทฤษฎีการมีส่วนร่วม(เอาทฤษฎีมาใช้) รวมทั้งชุมชนแห่งนี้มีศักยภาพและความพร้อม (ซึ่งเป็นผลจากการศึกษาในขั้นตอนที่ผ่านมา จะเห็นได้ว่าในทุกขั้นตอนของการศึกษา(ทุกบท)จะเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันหมด) ดังนั้นจึงเสนอผลการศึกษาออกมาเป็น ตัวแบบ(Model) ของการจัดการพิพิธภัณฑสถานวัด ข. อย่างมีส่วนร่วมของภาคประชาชน

3.5 **ขั้นตอนที่ห้า** เสนอรูปแบบและวิธีการจัดการพิพิธภัณฑ์วัด ข ให้อย่างขึ้น อย่างมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งจะมี 2 ภาคส่วน

ส่วนแรก เสนอแนวคิดและตัวอย่าง(การออกแบบบางส่วน)การปรับปรุงการจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการเป็นแหล่งเรียนรู้ ด้วยแนวคิดและวิธีการอย่างไร (เทคนิคการพิพิธภัณฑ์)

ส่วนที่สอง รูปแบบของการบริหารจัดการ อย่างมีส่วนร่วมของชุมชน มีโครงสร้างและวิธีการดำเนินงานอย่างไร

หมายเหตุ :

(1) การเขียนบทที่ 3 ตามขั้นตอนของตัวอย่างนี้ ให้เขียนเพียง วิธีการดำเนินการวิจัยในแต่ละขั้นตอนออกมาให้เห็น แต่ไม่ต้องแสดงรายละเอียดของผลการศึกษา อาจแสดงให้เห็นเพียงหัวข้อเพื่อให้เกิดความเข้าใจ เพราะผลการศึกษาโดยละเอียดจะนำเสนอไว้ในบทที่ 4 และ บทที่ 5

(2) **ข้อเสนอแนะในการเขียน ขอให้เขียนบทที่ 3 นี้ เป็นบทท้ายสุด เพราะในทางปฏิบัติ ผู้ศึกษายังไม่ได้เขียนและทำบทที่ 4 และ 5 แล้วเสร็จ (ซึ่งเป็นบทที่ได้ปฏิบัติงานวิจัยจริงๆ) การที่จะเขียนบทที่ 3 คงลำบาก จึงแนะนำให้เขียนภายหลัง ให้ไปทำบทที่ 4 และบทที่ 5 ให้เสร็จก่อน จากนั้นให้ถอดเอาวิธีการและขั้นตอนดำเนินการวิจัย ที่ได้ทำงานจริงในบทที่ 4 และ 5 ออกมาวางไว้ในบทที่ 3 จะง่ายกว่า และไม่เสียเวลา**

บทที่ 4

(ตั้งชื่อบทที่สอดคล้องกับหัวข้อและเรื่องที่ศึกษา)

บทนี้เป็นการเสนอผลการศึกษาทั้งภาคเอกสารและภาคสนาม โดยเฉพาะผลการเก็บข้อมูลภาคสนามเพื่อศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับหัวข้อเรื่องที่ศึกษา และตอบวัตถุประสงค์ของการศึกษาข้อใดข้อหนึ่ง อาทิ การศึกษาชุมชน การศึกษางานประเพณีหรือกิจกรรมทางวัฒนธรรม ฯลฯ เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่ศึกษาและวิเคราะห์ให้ทราบถึงความเข้มแข็ง ศักยภาพและความพร้อมของชุมชน(ในการที่จะมีส่วนร่วมในการจัดการ) สภาพของการดำเนินงานหรือปัญหาของการจัดการ(กิจกรรมทางวัฒนธรรม) หรือรายละเอียดทางโครงสร้างทางสังคมวัฒนธรรมของชุมชนหรือองค์กรที่มีความเข้มแข็ง ที่สะท้อนให้เห็นจากความสำเร็จในการจัดการด้านต่างๆ (ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการศึกษาเรื่องนั้นๆ)

วิธีการเขียน ขึ้นอยู่กับหัวข้อเรื่องที่ศึกษา ซึ่งต้องมีการวางหัวข้อของการศึกษาไปตามกระบวนการหรือขั้นตอนของการศึกษา พร้อมเสนอรายละเอียดของข้อมูล การวิเคราะห์ และสรุปผลการศึกษาออกมา เพื่อให้ได้คำตอบตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาคั้งนี้(ข้อใดข้อหนึ่ง)

(ตัวอย่าง)

บทที่ 4

บริบททางสังคมและวัฒนธรรมของชุมชนบ้าน ก

และสภาพปัญหาของการจัดการพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นวัด ข.

บทนี้เป็นการศึกษาทั้งภาคเอกสารและภาคสนาม เพื่อให้ทราบถึง บริบททางประวัติศาสตร์ สังคม และวัฒนธรรมของชุมชนบ้าน ก. อำเภอ... จังหวัด... เพื่อให้ทราบถึงศักยภาพและความเข้มแข็งของชุมชนบ้าน ก. ที่มีความร่วมมือและมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกิจกรรมทางสังคมวัฒนธรรมของส่วนรวม ตลอดจนศึกษาสภาพการณ์ของการจัดการของพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นวัด ข. ว่ามีความเหมาะสมหรือปัญหาอย่างไร ซึ่งประกอบด้วยหัวข้อต่างๆ ดังนี้

1. บริบททางประวัติศาสตร์ สังคม และวัฒนธรรมของชุมชนบ้าน ก. อำเภอ.....จังหวัด....

1.1 ที่ตั้งชุมชนบ้าน ก.

1.2 ประวัติความเป็นมาและลักษณะทางกายภาพ

1.3 การปกครอง

1.4 องค์ประกอบทางสังคมและวัฒนธรรม

1.5 ฯลฯ

(ข้อเสนอแนะ : การเก็บข้อมูลและการวางหัวข้อในส่วนนี้ ให้ศึกษาและพิจารณาว่า การศึกษาในส่วนนี้ต้องการจะตอบเรื่องอะไร เช่น การศึกษาในหัวข้อนี้ เพื่อต้องการทราบถึง ศักยภาพและความเข้มแข็งของชุมชนบ้าน ก. ที่มีความร่วมมือและมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน กิจกรรมทางสังคมวัฒนธรรมของส่วนรวม เพราะผู้ศึกษาดังเป้าหมายว่า จะจัดการพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น อย่างมีส่วนร่วมของชุมชน ก็ต้องศึกษาเพื่อให้ทราบศักยภาพของหมู่บ้านว่าจะมีความพร้อมไหม ดังนั้นข้อมูลที่จะเก็บและนำมาวางเขียนในส่วนนี้ ก็ต้องเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสภาพสังคมและกิจกรรมทางสังคมวัฒนธรรมด้านต่างๆของชุมชน(ทุกด้าน ไม่ใช่เฉพาะประเพณีวัฒนธรรม) ที่จะสะท้อนให้เห็นว่า ชุมชนนี้มีความเข้มแข็ง สามัคคี และร่วมมือกัน แต่เรื่องราวอะไรที่ไม่เกี่ยวข้อง เช่น การเกษตรและผลผลิตทางการเกษตร เศรษฐกิจ การคมนาคม และการสาธารณสุข ไม่ต้องเอามาเขียน เพราะมันไม่เกี่ยว (เขย) ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นถึงความไม่เข้าใจในการเก็บข้อมูลและจัดการข้อมูลของผู้ศึกษา ขอให้พิจารณาการเขียนและวางหัวข้อเฉพาะข้อมูลที่เกี่ยวข้องและที่จะถูกใช้ในการวิเคราะห์ เพื่อตอบตามวัตถุประสงค์เท่านั้น)

1.6 สรุปศักยภาพของชุมชนบ้าน ก.

(หัวข้อนี้ ก็คือ การสรุปหรือตอบตามวัตถุประสงค์ว่า ชุมชนนี้มีศักยภาพและความเข้มแข็งอย่างไร โดยพิจารณาจากข้อมูลในข้อ 1.1 ถึง 1.5 ที่สะท้อนให้เห็นถึงความร่วมมือและมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกิจกรรมทางสังคมวัฒนธรรมของส่วนรวมของชุมชนนี้ อาจใช้เกณฑ์ในการวิเคราะห์หรือใช้ความเห็นของผู้ศึกษาในเชิงตรรกะ สรุปออกมาให้เห็นว่า ชุมชนนี้มีศักยภาพและความพร้อมมากน้อยเพียงใด)

2. ความเป็นมาและสภาพการณ์ของการจัดการพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นวัด ข.

2.1 ประวัติความเป็นมาของพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นวัด ข.

2.2 อาคาร สถานที่ และการจัดแสดงของพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นวัด ข.

2.3 การบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นวัด ข.

2.4 สรุปสภาพการณ์ของการจัดการและปัญหาของพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นวัด ข.

ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

บทที่ 5

(ตั้งชื่อบทที่สอดคล้องกับหัวข้อและเรื่องที่ศึกษา)

บทนี้เป็นการเสนอกระบวนการการศึกษาเพื่อตอบวัตถุประสงค์หลักของการศึกษารั้งนี้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของหัวข้อในการศึกษาเรื่องนั้นๆ อาทิ

ก. เสนอรูปแบบและวิธีการจัดการ(Management) ซึ่งเป็นวิธีการแก้ไขปัญหาการดำเนินงานกิจกรรมทางวัฒนธรรมหรือองค์กรทางศิลปวัฒนธรรม ซึ่งสืบเนื่องจากการศึกษาในบทที่ผ่านมา โดยใช้รูปแบบและวิธีการจัดการอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งที่มาของรูปแบบและวิธีการจัดการดังกล่าว ต้องมีกระบวนการศึกษาอย่างมีเหตุผลหรือตรรกะรองรับ เช่น ได้มาจากความคิดเห็นของนักวิชาการ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และภาคประชาชน ตลอดจนแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

ข. ถอดองค์ความรู้การจัดการที่เข้มแข็ง ของกิจกรรมทางวัฒนธรรมหรือองค์กรทางศิลปวัฒนธรรม ออกมาเป็นตัวแบบ(Model)ของการจัดการ นำเสนอให้เห็นถึงโครงสร้าง(Structure) และองค์ประกอบต่างๆ ตลอดจนวิธีการจัดการที่เหมาะสมที่จะทำให้ประสบผลสำเร็จ โดยถอดจากข้อมูลที่เป็นผลของการศึกษาในบทที่ผ่านมา

วิธีการเขียน ขึ้นอยู่กับหัวเรื่องที่ศึกษา ซึ่งต้องมีการวางหัวข้อของการศึกษาไปตามกระบวนการหรือขั้นตอนของการศึกษา พร้อมเสนอรายละเอียดของข้อมูล การวิเคราะห์ และสรุปผลการศึกษาออกมา เพื่อให้ได้คำตอบตามวัตถุประสงค์หลัก(การจัดการทางศิลปะและวัฒนธรรม)ของการศึกษารั้งนี้(ส่วนมากจะเป็นข้อสุดท้าย)

(ตัวอย่าง)

บทที่ 5

การจัดการพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นวัด ข. อย่างมีส่วนร่วมของชุมชน

บทนี้เป็นการเสนอรูปแบบและวิธีการจัดการพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นวัด ข. อย่างมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนของการศึกษา 2 ส่วน คือ

1. การศึกษาและเก็บข้อมูลความคิดเห็นจากภาคประชาชน

(เป็นการศึกษาเก็บข้อมูลความคิดเห็นจากภาคประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ข้อมูลความคิดเห็นถึงวิธีการจัดการพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นให้ประสบผลสำเร็จ)

2. ศึกษาและเสนอรูปแบบวิธีการจัดการพิพิธภัณฑ์วัด ข. แบบมีส่วนร่วมของชุมชน

2.1. การจัดการหรือปรับปรุงการจัดแสดง(Exhibition)ของพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น ข.

2.2. การบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์วัด ข. อย่างมีส่วนร่วมของชุมชน

ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

(รูปแบบวิธีการจัดการ ผู้ศึกษาทำการวิเคราะห์และลงความเห็น เลือกวิธีการใดวิธีการหนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของภาคประชาชน(การศึกษาในส่วนที่ 1) และสภาพปัญหาของพิพิธภัณฑ์และศักยภาพของชุมชน(การศึกษาในบทที่ผ่านมา) ตลอดจนแนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วม เสนอออกมาเป็นตัวแบบ(Model)ของการจัดการ 2 ลักษณะ คือ การจัดการแสดงพิพิธภัณฑ์ และการบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์)

บทที่ 6 สรุปผลการศึกษา

บทนี้ เป็นการนำเสนอสรุปสาระสำคัญของการศึกษาครั้งนี้ อภิปรายผลการศึกษา และข้อเสนอแนะต่างๆ

วิธีการเขียน ให้เขียนสรุปอย่างย่อเรื่องราว ตั้งแต่บทที่ 1 – 5 ออกมาในภาพรวมให้สัมพันธ์กัน โดยเฉพาะผลการศึกษานี้ ไม่จำเป็นต้องมีการวางหัวข้อ

(ไม่ต้องยาวมาก เพราะมีรายละเอียดในแต่ละบทแล้ว เพียงแต่สรุปรวบยอดในภาพรวมให้เห็นและให้สามารถอ่านได้เข้าใจอย่างรวดเร็ว) พร้อมนี้ตอนท้ายให้เขียนอภิปรายผลการศึกษา และข้อเสนอแนะต่างๆ (ถ้ามี)

3. ส่วนเอกสารอ้างอิง หรือ บรรณานุกรม (References or Bibliography)

เขียนให้ถูกต้องตามระบบและข้อกำหนดของบัณฑิตวิทยาลัย

(คู่มือการเขียนวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระ, บัณฑิตวิทยาลัย, 2551)

4. ภาคผนวก (Appendix)

เป็นส่วนที่ผู้เขียนจะต้อง นำเสนอเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เช่น แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม ไว้ในส่วนนี้ หรือ(ถ้ามี)ข้อมูลและสิ่งที่จะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจสาระของวิทยานิพนธ์ หรือการค้นคว้าแบบอิสระดีขึ้น หรือ(ถ้ามี) ข้อมูลบางส่วนที่ผู้ศึกษาได้ค้นคว้าไว้จำนวนมากและเสียดาย ก็สามารถเอามาลงไว้ในส่วนนี้ได้

แต่มีข้อแนะนำให้พึงระวัง ข้อมูลที่จะเอามาลงในส่วนภาคผนวกนี้ จะต้องเรียบเรียงและจัดระเบียบให้เรียบร้อยแล้ว และเลือกเอามาลงเท่าที่จำเป็น หากมากเกินไปก็จะรก ทำให้วิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระ ที่ทำมาอย่างดีแล้วเสียหายหรือดูด้อยคุณภาพลงได้

5. ประวัติผู้เขียน (Curriculum vitae หรือ Vita)

ตามฟอร์มและข้อกำหนดของบัณฑิตวิทยาลัย

(คู่มือการเขียนวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าแบบอิสระ, บัณฑิตวิทยาลัย, 2551)

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมบางเรื่อง ที่นักศึกษาเขียนไม่ค่อยถูกต้องและมีข้อผิดพลาดในการเขียนทำ

วิทยานิพนธ์และการค้นคว้าอิสระ ป่อยๆ คือ

1. การเขียนและวางหัวข้อที่ไม่เชื่อมโยงกัน

ก่อนอื่นต้องเข้าใจว่า หัวข้อเรื่องที่จะเขียนในวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าอิสระ ซึ่งต่อไปนี้จะเรียกว่า การวิจัย นั้น เรื่องที่จะศึกษาและเอามาเขียนนั้น มันจะต้องเชื่อมโยงกันในทุกๆบท เพราะการศึกษาและวางหัวข้อเขียนนั้น แต่ละเรื่องแต่ละหัวข้อ จะต้องมีความสัมพันธ์ จะศึกษาเพื่ออะไรและจะเอาไปใช้หรือเชื่อมโยงกับส่วนอื่นตอนไหน เพราะการวิจัยเป็นกระบวนการหรือขั้นตอนอย่างเป็นระบบ มีเหตุและผล ที่จะเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกัน

หัวข้อเรื่องหรือเรื่องอะไร ที่ศึกษาแล้วมันไม่มีวัตถุประสงค์และไม่ได้เอาไปใช้อะไร ตอนไหน ก็ไม่ต้องเขียนและศึกษา ให้เสียเวลา เพราะการเขียนในการวิจัย ไม่ได้เอามัน เอาแต่ ศึกษาและเขียนอย่างมีเป้าหมายว่าจะตอบอะไร และจะไปใช้งานหรือเชื่อมโยงกับส่วนอื่นตอนไหน

ยกตัวอย่าง เช่น การเขียนบทที่ 2 ซึ่งเป็นการศึกษาภาคเอกสาร เพื่อให้ทราบสถานะภาพความรู้และแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะหัวข้อ แนวคิดและทฤษฎี ซึ่งการเขียนในส่วนหัวข้อนี้ มีวัตถุประสงค์ที่ให้เลือกและระบุเนื้อหาแนวคิดและทฤษฎี เพื่อจะบอกว่าในการวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาจะใช้แนวคิดและทฤษฎีอะไร และมีเนื้อหาหลักของทฤษฎีอย่างไร ในการอธิบายหรือตอบผลการวิจัย ดังนั้นในการเขียนทฤษฎีอะไรไม่เกี่ยวข้องและไม่ได้ถูกนำมาใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ไม่ต้องเขียน เพราะไม่ได้เขียนเอาแต่ และเมื่อเขียนแล้วมันควรจะต้องเชื่อมโยงกับส่วนอื่นๆ หรือถูกนำไปใช้ในตอนต่อไปด้วย เช่น “แนวคิดการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน” จะถูกเอาไปใช้ ในการตอบผลการวิจัย หรือประกอบการอธิบาย หรือประกอบการเลือกรูปแบบและวิธีการจัดการกิจกรรมทางวัฒนธรรมอย่างมีส่วนร่วมของภาคประชาชน (ในบทที่ 5) แต่โดยทั่วไปนักศึกษามักเขียนลอยๆ และแสดงแนวคิดทฤษฎีจำนวนมาก ไว้ในบทที่ 2 ซึ่งเกี่ยวข้องบ้างไม่เกี่ยวข้องบ้าง และที่สำคัญไม่ถูก นำไปใช้เชื่อมโยงในการตอบผลการวิจัย

ดังนั้นในการเขียน และวางหัวข้อในแต่ละบท ของการวิจัย จะต้องคำนึงเสมอว่า จะเขียนเรื่องนี้เพื่อแสดงข้อมูลอะไร เพื่อตอบหรือชี้ให้เห็นอะไร(มีวัตถุประสงค์) แล้วมันจะไปเชื่อมโยงเกี่ยวข้องกับหัวข้อถัดไปอย่างไร คือเรื่องราวมันจะต้องสัมพันธ์กัน รวมทั้งถูกนำไปใช้ในตอนต่อไปอย่างไร อะไรที่มันไม่เกี่ยวข้อง ไม่เชื่อมโยง และไม่ถูกนำไปใช้ ก็ไม่ต้องเสียเวลาข้อมูลที่เก็บมา และคือถึงเอามาเขียน เพราะมันจะทำให้

2. การเขียนและสรุปเรื่องราว ข้อมูลที่เกี่ยวกับความคิดเห็นของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าอิสระ ในสาขาการจัดการศิลปะและวัฒนธรรม ส่วนใหญ่ จะมีการศึกษาและเก็บข้อมูลความคิดเห็นจากภาคประชาชน นักวิชาการ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ในเรื่องราวที่เกี่ยวกับความเห็นและข้อเสนอแนะวิธีการจัดการ เพื่อที่จะเอาไปใช้ประกอบในการพิจารณาเลือกรูปแบบวิธีและแนวทางการจัดการกิจกรรมทางวัฒนธรรมต่างๆ ให้บรรลุเป้าหมายต่อไป

ซึ่งการเขียนส่วนนี้ในงานวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าอิสระของนักศึกษาที่ผ่านมา มักจะมีปัญหาและผิดพลาดบ่อยครั้ง เนื่องจากขาดทิศทางหรือเป้าหมายของคำถาม รวมทั้งขยันมาก คิดมาก เขียนเยอะ และเอาข้อมูลไปแยกย่อยเป็นส่วนๆ เป็นความคิดเห็นของกลุ่มประชาชน นักวิชาการ และผู้บริหารส่วนราชการ ผลที่ออกมา ก็ไม่สามารถสรุปเป็นเรื่องราวๆ ได้ เพราะมันหลากหลายความคิดไปหมด และที่สำคัญไม่สามารถเชื่อมโยง หรือเอาไปใช้งานหรือ ตอบในตอนต่อๆ ไปได้

ข้อแนะนำในการเขียน ก่อนอื่นต้องทำความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการศึกษาและเก็บข้อมูลความคิดเห็นก่อน ว่าผู้ศึกษามีวัตถุประสงค์จะเอาข้อมูลส่วนนี้ไปทำอะไร

ยกตัวอย่างเช่น โดยทั่วไปการศึกษาและเก็บข้อมูลความคิดเห็นส่วนนี้มักอยู่ในขั้นตอน ศึกษาวิเคราะห์เพื่อตัดสินใจหารูปแบบวิธีการจัดการที่เหมาะสม(บทที่ 5) ส่วนมากมักจะเป็นเรื่องการจัดการศิลปวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับชุมชนที่ต้องการให้ประชาชนมีส่วนร่วม ซึ่งจะมีกระบวนการศึกษาเพื่อให้ได้คำตอบที่มีน้ำหนักและน่าเชื่อถือ ไม่ใช่ผู้วิจัยคิดเอาเอง(ซึ่งไม่น่าเชื่อ) และมีองค์ประกอบอื่นๆ สนับสนุนอย่างเป็นเหตุเป็นผล ดังนั้นโดยทั่วไปมักจะใช้วิธีการสอบถามความคิดเห็นภาคประชาชนในชุมชน เพื่อจะเลือกเอาความคิดเห็นของประชาชนมาสนับสนุน

ในการเก็บข้อมูลจากภาคประชาชน ก็ต้องเลือกวิธีการหรือเครื่องมือในการเก็บข้อมูลที่เหมาะสม เช่น การสัมภาษณ์ สันทนาการกลุ่ม(Focus group) และแบบสอบถาม โดยเก็บจากกลุ่มตัวอย่าง(sample) จำนวนหนึ่ง และกลุ่มตัวอย่างก็คือ ตัวแทนของประชากร(Population) เพราะในการเก็บข้อมูลความคิดเห็นจะไปเก็บจากประชากรทุกคน คงไม่ได้ จึงต้องเก็บจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งกลุ่มตัวอย่าง อาจประกอบด้วย ประชาชน นักวิชาการ และผู้บริหารส่วนราชการในพื้นที่ ดังนั้นคำตอบที่ได้รับจากการเก็บข้อมูลครั้งนี้ ก็คือ คำตอบของประชากรในภาพรวม คือภาคประชาชนในชุมชนนั้นๆ ด้วยเหตุนี้ ไม่ต้องมาเขียนแยกแยะรายละเอียดออกมาให้เห็นว่า ประชาชนคิดอย่างนี้ และนักวิชาการคิดอย่างนั้น รวมทั้งหัวหน้าส่วนราชการว่าอย่างนี้ หากแยกอย่างนี้ ก็ยุ่ง ซึ่งนักศึกษามักทำอย่างนี้ เพราะความคิดเห็นมันหลากหลายไปหมด ซึ่งเวลาจะเอาความคิดเห็นไปประกอบการพิจารณาเพื่อตัดสินใจหารูปแบบวิธีการจัดการที่เหมาะสม จะไม่

สามารถทำได้ เพราะมันหลากหลายเกินไป จึงเอาไปใช้งานไม่ได้ กระบวนการวิจัยในขั้นตอนต่อไปจึงขาดตรรกะและเหตุผล

ดังนั้นข้อเสนอแนะในการศึกษาและเขียนในเรื่องความคิดเห็นของจัดการงานวัฒนธรรมอย่างไร ให้ประสบความสำเร็จนั้น คือ

หนึ่ง ในการเก็บข้อมูลความคิดเห็น ให้ยึดวัตถุประสงค์เป็นหลัก คือ การเก็บข้อมูลครั้งนี้ต้องการได้ข้อมูล ความคิดเห็นจากภาคประชาชนว่า จะจัดการงานวัฒนธรรมในชุมชนอย่างไรให้ประสบความสำเร็จ ดังนั้นการสอบถาม สัมภาษณ์ หรือแบบสอบถามในการเก็บข้อมูล ในเรื่องนี้ก็มีเพียงข้อเดียว ดังนั้นในการเก็บข้อมูลก็ควรมีคำถามสั้นๆ ไม่ต้องเลยเถิดไปเรื่องอื่น และในการเขียน ก็ไม่ต้องเอามาเขียน เพราะมันจะเลอะและก็ได้ประโยชน์อะไร เอาไปใช้งานไม่ได้ เสียเวลา

สอง คำตอบที่ต้องการ คือ ความคิดเห็นของประชากรหรือภาคประชาชนในภาพรวม ไม่ต้องไปสนใจว่าจะเป็นความคิดเห็นของใครเป็นรายบุคคล หรือกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยใคร ดังนั้นเมื่อเก็บข้อมูลได้มา ก็จำแนก แยกแยะความคิดเห็นออกเป็นกลุ่ม และสรุปออกมาเป็นข้อๆ ว่าความคิดเห็นของภาคประชาชนในชุมชนนี้ มีดังนี้ ตามลำดับข้อ ซึ่งหากสรุปแบบนี้ สมมุติมี 7 ข้อ ในขั้นตอนต่อไป ที่จะเอาความคิดเห็นไปประกอบการพิจารณาเพื่อตัดสินใจหารูปแบบวิธีการจัดการที่เหมาะสม ก็จะได้เลือกข้อใดข้อหนึ่งไปสนับสนุนแนวทางของผู้ศึกษา คือสามารถเอาไปใช้งานได้ (ดูตัวอย่างการเขียนบทที่ 3 ของบางคน) แต่หากแยกแยะ เขียนความคิดเห็นเป็นรายบุคคล (มันก็ไม่ใช้ความเห็นภาคประชาชน) เขียนเยอะแบบไม่มีทิศทาง ตามที่นักศึกษาบางคนทำ ก็ไม่รู้จะดึงไปใช้งานอย่างไร แล้วจะศึกษาและเก็บข้อมูลส่วนนี้ไปทำไม เสียเวลา ไม่ได้ประโยชน์ เลอะเทอะ และเป็นวิธีการวิจัยที่ไม่ถูกไม่ควร คือ ทำอะไร เขียนอะไร ไม่คำนึงถึงวัตถุประสงค์และไม่สามารถเอาไปใช้เชื่อมโยงกับส่วนอื่นๆ ได้

3)..ข้อผิดพลาดในการเขียนบทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

เนื่องจากการเขียนบทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย ของนักศึกษาในช่วงที่ผ่านมา มักจะไม่เรียบร้อย เพราะอาจจะขาดความเข้าใจ จึงขอแนะนำเพิ่มเติม วิธีการเขียน ดังนี้

- 1). เพื่อการเขียนเรียบร้อย ขอให้ยึดแนวการเขียนไปตามที่ได้แนะนำไว้ในคู่มือการเขียนวิทยานิพนธ์และค้นคว้าอิสระ ที่ได้จัดทำและส่งให้แล้ว (ดูใน Web ของสาขาฯและขอได้ที่ สาขาฯ)

2). ขอให้เข้าใจว่าบทนี้ เป็นการแสดงวิธีการวิจัย ซึ่งมีความสำคัญ เพราะการวิจัยเป็นกระบวนการทำงานที่เป็นระบบ และวิธีการในการวิจัย ตั้งแต่เก็บข้อมูล ประชากร กลุ่มตัวอย่าง จัดระเบียบข้อมูล วิเคราะห์และเสนอผล จะต้องมามีวิธีการที่น่าเชื่อถือ เป็นเหตุเป็นผล เนื่องจากเรื่องการเสนอวิธีการเป็นเรื่องสำคัญเพราะแสดงถึงความน่าเชื่อถือ ดังนั้นจึงถูกกำหนดให้เป็นบทๆ หนึ่งในการเขียนวิทยานิพนธ์และค้นคว้าอิสระ

3)..ส่วนมากในการเขียนบทที่ 3 ที่ผ่านมา มักเขียนแสดงวิธีการไม่ชัดเจน แม้จะมีข้อเสนอแนะให้เขียนเป็นขั้นตอน แต่ก็เขียนแสดงขั้นตอนว่าทำอะไร แต่ไม่แสดงวิธีการที่ชัดเจน เช่น เก็บข้อมูล เก็บอย่างไร ด้วยวิธีการและเครื่องมืออย่างไร ประชากรและกลุ่มตัวอย่างเป็นใคร จำนวนเท่าไร วิธีการสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการอย่างไร เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลคืออะไร (แสดงเครื่องมือด้วย ถ้ายาว ระบุไว้ด้วยว่าไว้ในภาคผนวกที่?) วิเคราะห์อย่างไร ด้วยเทคนิคอย่างไร ผลที่ได้รับย่อยๆ เพื่อแสดงเหตุและผลต่อเนื่อง เป็นต้น

4). แม้ในคู่มือจะแนะนำให้เขียนเป็นขั้นตอน แต่มิได้หมายความว่า เวลาเขียน จะนำเสนอหัวข้อเป็นขั้นตอนที่หนึ่ง ขั้นตอนที่สอง ฯลฯ แต่ให้เขียนเป็นหัวข้อของเรื่องที่จะดำเนินการ(ซึ่งเป็นขั้นตอนอะไร) ขอให้ดูตัวอย่างวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าอิสระบางเล่ม

5). การเขียนขั้นตอนและวิธีการต่างๆ ในบทที่ 3 ให้ตรวจสอบว่าขั้นตอนและชื่อหัวข้อต่างๆ ที่เขียนนั้น สอดคล้องและเหมือนกับที่ได้เขียนไว้ในบทอื่นๆ ด้วย เพราะเป็นเรื่องเดียวกัน เพราะมีฉนั้นจะเป็นหนึ่งคนละม้วน